

Лекція 7

Розділ II : Реалізація дизайн проектів.

Тема лекції 7. Види оцінок та критика дизайн – проектів.

Навчальна мета: навчитися розрізняти конструктивну критику; вивчити стадії та методи оцінки дизайн проекту.

Виховна мета : сприймати критику як невідемну частину професійної діяльності; правильно реагувати на критику.

План

1. Форми та цілі критичної дії.
2. Стадії оцінки дизайн – проекту.
3. Важливі аспекти конструктивної критики.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Дубовик Л.П. Дизайнер інтер'єрів: програма спецвипуску для студентів профтехучилищ. Мистецтво та освіта 1998 С.27-230.
2. Жоголь Л.Є. Декоративное искусство в современном интерьере К. будівельник, 1986 -56 с.
3. Косяк А.С., Лесовой К.П., Полежаев В.П. Художественное оформление, 2003 - 61 с.
4. Якоб Нільсен «Веб-дизайн» видавництво «Символ-плюс» 2002 С. 11-23.
5. Волков Д. «Школа сучасного дизайну від А до Я» видавництво ЕКСМО.

1. Форми та цілі критичної дії.

Критика -це розгляд якогось авища предмета, особи, його аналіз та оцінка згідно з існуючими нормамимасштабами емоціями.Аналіз та оцінка когось, або чогось застосовується : з метою вивчення та усунення недоліків.

Критика (пох. Від.лат. слова) що в перекладі означає мистецтво розуміння, майстерність розрізняти правильність.

Критика відіграє життєво важливу роль у дизайн проекті, а також допомагає представнику або автору проекту розвиватися і шукати рішення.

Робота критика полягає в тому, щоб привирнути увагу на мистецтво незалежно від

того чи є в проєкті якась фінансова вигода. Критик зобов'язаний справедливо ставитися до області критики.

Критика може бути негативною і позитивною .

Негативна – це критика яка характеризується недоліками, помилками, неправильністю виконаного завдання.

Позитивна – це критика яка характеризується правильністю, естетичністю, локанічністю.

В основному більше переважає негативна критика. Паралельно з критикою використовується і застосовується оцінка (якість промислового проєкту).

Критика та оцінка в процесі дизайн-проєктування.

Якщо дослідження до останнього часу відносили тільки до передпроєктної стадії роботи дизайнера. то критику і оцінку зазвичай відносять до після проєктної стадії. Між тим диз-рам добре відомо, щоДкритико-оціночна діяаиьністц пронизує весь процес проєктування, починаючи з постановки проєктної проблеми і закінчуючи питаннями втілення, практиці дизайну частіше використовується поняття «оцінка»: оцінка якості промислового зразка проєкту тощо. Проте основне навантаження по виявленню смислових аспектів проєкту чого об'єкту несе критика.

Говорячи про критику як про діяльність, ми маємо на увазі здатність диз-ра переосмислити предметний світ у відповідності з культурою і внести в нього новий вимір, нову точку відліку тобто нову цінність. .Оцінка якості об'єкту заснована на формалізації виявлених в процесі критичної діяльності цінностей, є формою їх практичного застосування в організаційнр-технінній системі.

Форми і цілі критичної дії

Критична діяльність може відображатися в трьох формах:

1. критика дизайнером існуючого стану предметного середовища в процесі проєктної діяльності;
2. критика дизайнером власної проєктної діяльності і її результатів;
3. обумовлена від проєктної процедури критика результатів дизайнерської діяльності зі своїми засобами і цілями (подібно до художньої практики у сфері мистецтва).

Критика в якій би формі вона не здійснювалася, наслідую наступні основні функції критики :

- осмислення речі з точки зору цінностей, що встановилися :
- виявлення нових цінностей і закріплення їх в системі культури.

Ціннісні і проектні підстави критики.

Коли дизайнер критично оцінює річ, він уважно розглядає в своїй свідомості ціннісні ряди, вибудовані з різних точок зору: культурно-історичної, споживацької, виробничо-технічної, професійної. Співставляючи ще неясний образ речі з різними ціннісними рядами, дизайнер критично оцінює проектну ситуацію, цілі і зміст замовлення, можливість і шляхи його виконання, загальну необхідність в речі тощо і визначає своє відношення до замовлення, до об'єкту, до його прототипів і аналогів. Він визначає місце майбутньої речі в системі вже існуючих цінностей, критично відносить і синтезує в своїй свідомості всі можливості ціннісних позицій і рядів, в які може бути представлена проектуючи річ.

Здійснюючи критичну діяльність, дизайнер взаємообумовлює ціннісні, нормативні, теоретичні судження, узгоджує і пов'язує різноманітні основи критики і оцінки речі, Наприклад, коли дизайнер робить вибір з існуючих можливостей, він одночасно проводить критику і оцінку об'єкту і ситуації на основі знань про всі можливості проектування. Оцінка дизайн проекту здійснюється поетапно, тобто має певні стадії.

2. Стадії оцінки дизаайн-проекту

В ході самого процесу проектування можна виділити три основні стадії, на кожній з яких застосовуються собливі методи оцінки якості проекту.

Перша стадія охоплює співставлення і узгодження технічного завдання і етап передпроектних досліджень, на яких виробляється, виявляється і деталізується комплекс вимог, умов, обмежень і інших нормативних показників проекту, тобто плануються і визначаються основні властивості і якості майбутнього виробу. Тут головну роль відіграє самооцінка, тобто оцінка диз-ом своїх особистих ідей, пропозицій і планів організації проектної роботи.

Друга стадія охоплює всі етапи ^розробки художньо-конструкторських пропозицій – від перших ідей і ескізних начерків до складання завершеного проекту, що відповідає

всім пунктам технічного завдання. Над проектом співставляються самооцінка і контрольна (експертна) оцінка.

Третя стадія включає етапи розгляд, узгодження і затвердження готового проекту, який представляють цілим, по частинах чи в декількох варіантах. Проводиться контрольна оцінка готових результатів роботи чи окремих закінчених її частин експертами. Колективне обговорення проекту є більш ефективним завдяки зіткненню різних думок і тому починаючи з ранніх етапів розробки проекту повинно бути обов'язковим.

Методи оцінки

Існують різні методи оцінки проектних рішень: складання контрольних переліків і шкал оцінок, вибір критеріїв, аранжування і зважування, експериментальні дослідження і ін. Найбільш простим і розповсюдженим рахується метод складання контрольних переліків. Суть цього методу в тому, що проектувальник складає перелік питань, які були визнані важливими в подібних ситуаціях, а тоді оцінює свою проектну ситуацію з точки зору цих питань.

3. Важливі аспекти конструктивної критики

Як достойно відреагувати на критику дизайну. Нам часто приходится захищати свої ідеї перед замовником. І це як правило складний діалог. Адже зіштовхуються два світи - практики та ідей. На практиці існують об'єктивні обмеження, необхідно враховувати багато показників. Вінстон Черчилль одного разу сказав: "Критика не завжди приємна, але вона необхідна. Вона виконує роль болю в людському тілі і б'є тривогу про неправильний хід речей." Невід'ємною частиною роботи дизайнера є сприйняття критики, незалежно від того де і на кого ви працюєте. Отримуючи зауваження від начальника чи клієнта - важливо розуміти як це ефективно використовувати.

На жаль небагато дизайнерів насолоджуються критикою. Більше того, немало дизайнерів які не бажають проникати в світогляд замовника гордяться своїми здібностями поставити замовника на місце і рухатись далі беручи до уваги лише свої інтереси. Але не дивлячись на негативний зміст, критика представляє можливість розвиватися нам як дизайнерам. Але перш за все д-р повинен зрозуміти, позитивні сторони критики. Важливі аспекти конструктивної критики (переваги які отримуємо

від конструктивної критики):

* ***Будьте відкритими.***

Робити щось по-своєму - легко, але в результаті наші звички глибоко вкоріняться і їх буде складно зламати. Критика ж дає Вам життєво необхідну перспективу, розкриваючи потенційні зони для вдосконалення, які ми не здатні побачити своїми очима.

* ***Киньте виклик собі***

Зауваження підштовхують нас - стати кращим дизайнером. Завдяки критиці ми наближаємось до досконалості в дизайні. Це краще ніж не маючи потрібного досвіду устанавлювати свої стандарти.

* ***Розвивайте навички спілкування***

Основним навиком в кар'єрі дизайнера є не що інше як спілкування, яке може змінити драматичний хід подій(по відношенню до критики).

* ***Мотивація ззовні***

Частіше всього конструктивна критика дає поштовх необхідний для засвоєння нового дизайнерських навичок чи техніки. Мотивувати себе самому - чудово, але кожен може час від часу прийняти руку допомоги.

* ***Урок покори***

Ніколи не недооцінюйте важливості смирення та витримки. Критика може ущемити внутрішнє я, але вона може і втримати Вас на плаву, спонукаючи відноситися до роботи серйозніше, а також навчатися в інших.

Позитивного сприйняття критики не достатньо. Ми повинні знати, як достойно відреагувати на її виникнення. Поради, які Ви уже сьогодні можете використовувати:

1. Необхідно сформулювати правильне відношення до критики

Дизайн суб'єктивний. Як і будь-яка інша форма мистецтва він не має чіткого набору правил. Ніхто не може сказати що правильно, а що ні в роботі професійного дизайнера, але це не значить, що можна повністю ігнорувати начальника чи замовника. І все ж, правильно сприймаючи і реагуючи на критику, ми можемо перетворити її в позитив, при цьому насолоджуючись всім процесом дирайн перетворень.

Кожен дивиться на дизайн крізь призму власного досвіду, при цьрму кожна інша

призма відрізняється від нашої. Не чекайте от інших повної згоди з Вашою точкою зору, навіть якщо ми станемо експертами в області дизайну, (навіть якщо у Вас учена степінь і десять років досвід). Важливіше насамперед сформувати правильне відношення від самого початку. Критика зі сторони інших не повинна бути несподіванкою тоді ми будемо готові до руху вперед і відкриті до нових перспектив та звершень. Потрібно втихомирити свої бажання і зрозуміти що критика являється частиною дизайн-процесу. Груба критика може залишити шрам, але разом з тим вона мотивує, інструктує і формує нашу особистість.

Але не менш важливим для дизайнера є не сприймати критику близько до серця, тобто не спішити ображатися. Потрібно розглядати її в якості коментарів до своєї роботи, але ні в якому випадку як атаку на нашу особу. Звичайно легше сказати, ніж виконати, але таке розуміння критики - ключ до бажаної поведінки і зрештою до досягнення хороших результатів у дизайн-діяльності. Якщо ми піднімемось над критикою і зможемо дати спокійну і ефективну відповідь, то ми не лише заслужимо восхищення тих хто нас критикує, але і відчуємо свій професійний ріст. Налаштуйте себе на позитив, і пам'ятайте: щире відношення- це все.

2. Зрозуміти ціль

Перш ніж ділитися з іншими- чітко сформулюйте ідею дизайну. Ви хвалитеся перед другом? Чи це клієнт, який намагається викоринити проблему змінивши дизайнера? Очевидно що Ви консультуєтесь з другом, зовсім недосвідченим в даній сфері? В зв'язку з нечіткою чи заплутаною ціллю, ви ризикуєте отримати несхвалення. Тому будьте готові зацікавити замовника . Даючи відсіч критиці, Виповинні бути впевнені, що Ваші цілі висвітлені чітко. Представляючи свою роботу зрозумілими та лаконічними термінами. Підготуйтеся отримати оправдану критику.

3. Перевірити свою першу реакцію

Для багатьох перша реакція на критику - захисна. Якщо в вас подібна реакція, то перед відповіддю зробіть глибокий вдих и поррахуйте до десяти. Цей простий, але тим не менше ефективний спосіб, дає можливість логіці запанувати над емоціями. Менше всього Вам би хотілось роздратуватися і зробити те, про що в майбутньому будете

шкодувати. Запам'ятайте: критика в більшості випадків допомагатиме в вашому професійному зростанню.

Не дивлячись на першу болісну реакцію, нам все же необхідна та гірка правда, яка зробить нас хорошим дизайнером. Це особливо необхідно новачкам. Все візуальне мистецтво має внутрішній механізм винагороди: чим більше ми творимо, тим більше відчувається прогрес наших навиків. Критика- це сила, яка підтримує дизайнерів і сприяє руху вперед.

4. Відділіть зерно від половини

На жаль, не вся критика конструктивна. Деякі люди з поганим настроєм, неприємні або просто песимісти користуються будь-якою можливістю принизити інших. Деякі люди просто недосвідчені і недостатньо кваліфіковані, для того аби висловити змістовну критику. Так як дизайн суб'єктивний, дуже важливо вміти відрізнити корисні аргументи від простих придирок і дезінформації. Хоча, це не привід ігнорувати коментарії, які Вам просто не подобаються. Не поспішайте відкидати критику, до тих пір поки не впевнетесь, що вона була висказана зі злим задумом.

Поради, які допоможуть вловити різницю:

*** Реальна критика.**

Вартісна критика -завжди по суті. Вона чітка, логічна і конструктивна. Прикладом беззмістовної критики є- "Цей логотип - жахливий" чи "Мені нічого не подобається".

***Спонукаюча до дій.**

Конструктивні зауваження повинні спонукати дизайнера до рішучих невідкладних дій. Ми повинні виходити з чіткою ідеєю, як покращити концепцію.

*** Об'єктивна.**

Корисні вказівки безпринципні. Вони дають унікальну перспективу без скритого мотиву.

5. Попробуйте взяти для себе іно-небудь корисне

Для здобуття досвіду, можливо, цей крок являється самым складним, проте не менш важливим. Головна послуга критики - заставити діяти. Реальним плюсом є вказівка на так звані пробіли, недоліки, які можуть помітити лише інші (ми їх не помічаємо). Тобто пересікаючись з критикою, не втрачаймо чудової можливості- записати і виправити все на краще. Переважно саме маленькі перемоги швидше приводять до успіху.

6. Підшукайте ідею

Якщо ви не в змозі навчитися чогось нового, підшукайте нову ідею. Різні перспективи дають можливість поглянути на Вашу роботу з тієї точки зору, яка ніколи не приходила вам на думку. Натхнення для нової ідеї можна отримати або від відвідання галереї чи споглядаючи доробки іншого талановитого дизайнера, або від конструктивної критики (що можна побачити- лише віступивши назад). Будьте відкритими для знань в мистецькій сфері і підходьте до критике об'єктивно (вона може бути дуже корисною).

Зауваження - холодний душ, який допомагає проснутися і переналаштуватися в потрібне професійне русло. Пам'ятайте, що робота дизайнера основана на ваших ідеях, котрі великою мірою враховують побажання замовника. Якщо ж Вам необхідно почати роботу з самого початку, постарайтесь обговорити всі бажання і очікування, які можуть виникнути. Вияснення цієї інформації допоможе в майбутньому викоринити виникаючі непорозуміння.

7. Якщо необхідно- копайте глибше

Якщо ви отримуете від замовника незрозумілі для вас зауваження, то важливо вияснити суть у замовника, проте головне цікавитися щиро та довірливо. Це допоможе зняти напругу в спілкуванні і дозволить отримати практичну і конкретну пораду. Якщо Вам незручно розпитувати замовника (критиків) детально, або вони не бажають відкрити їх, зверніться до того, кому ви довіряєте і попросіть озвучити їх думку. Ви повинні рухатися далі до вдосконалення у професійні діяльності

8. Подякуйте за критику

Будь-це критика геніальна, чиже навпаки груба, не забудьте сказати "Дякую". Ви залишаєте враження відкритої до критики та позитивної людини, якщо зумієте подякувати за найважчі для вас зауваження. Це не лише допоможе нам залишатися на плаву, але і поступово вдосконалисть нас як дизайнерів.

Контрольні запитання

1. Що таке критика ?
2. Форми критичної діяльності ?

3. Які є основні функції критики ?
4. Які є стадії оцінки дизайн – проекту ?
5. Які є методи оцінки ?
6. На які поради потрібно звернути увагу пр. критиці ?
7. Що є характерним для поради (перевірити свою першу реакцію)?
8. Що таке реальна критика ?
9. Що таке оцінка ?
10. Чим відрізняється критика від оцінки ?